

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికేశరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీవేంకటాధ్వరిణా విరచితం

॥ ఆచార్యపంచాశత్ స్తోత్రం ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజమహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using skt, L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ఆచార్యపంచాశత్ స్తోత్రం ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

వేంకటనాథం దేవం వేదాంతవిహారిణం గురుంచ భజే ।

శేషగిరిధుర్యమాద్యం యం విదురన్యం త్వశేషగిరి ధుర్యం ॥ 1 ॥

శ్రీమద్వేంకటనాథాఖ్యో సాధుచక్రమహాదరౌ ।

పరమానందనిలయౌ ప్రపద్యే దేవదేశికౌ ॥ 2 ॥

త్రాతుం స్వయం భువం జాతం త్రయ్యంతాఖ్యాతగౌరవం ।

శుభే భాగవతం సంతం స్తుహి దేవం గురుం చ వాక్ ॥ 3 ॥

రసనాం దుర్నరేశాన వర్ణనాపంకదూషితాం ।

శ్రుత్యంతదేశికోదంత సుధాభిః శోధయామ్యహం ॥ 4 ॥

సంతస్త్రయ్యంతసూరీంద్రచరణద్వంద్వచింతకాః ।

ఆదియంతామిదం స్తోత్రమంతః సంతమసచ్ఛిదం ॥ 5 ॥

ధనాయాపైయాత్యప్రభవకుజనస్తోత్రరచనా-

ఘనాయాసో ద్విగ్నః పరిముషితతాపత్రయభయం ।

బుధామోదోత్పాదక్షమనిగమచూడాగురుకథా-

సుధాపాఠోరాశిం సుచిరమవగాహే హమధునా ॥ 6 ॥

పురా హకూపారక్షాధర ఋతుగణోద్యానపవన-

స్మరాదిక్షోదీయోగుణకథననిర్విణ్ణరసనః ।

నిబధ్నామి శ్రీమన్నిగమమకుటార్యస్తవమిమం
క్షమంతాం ధీమంతః క్వచిదచతురాం వాచామపి మే || 7 ||

క్వ వాచామాచార్యః కవికథకకంఠీరవగురుః
క్వ చాఽహం నీచాత్మా త్రిచతురవచః స్వప్యచతురః |
నిరాకృత్య వ్రీడాం నిపుణపరిహాసోపజనితాం
తదీయస్తోత్రే మాం తదపి కిల భక్తిస్త్వరయతి || 8 ||

నిషద్యా విద్యానాం నిఖిలకుమతివ్యాలగరుడః
సభా సౌభాగ్యానాం సరసకవితాపద్మసవితా |
ప్రమాణం భాష్యస్య ప్రపదనకలాజన్మజలధిః
కరోతు క్షేమం నః కవికథకకంఠీరవగురుః || 9 ||

కరౌ బద్నన్ భక్త్యా కవికథకసింహార్యగురవే
నమస్యాః కుర్వేఽహం నతవితతిమందారతరవే |
ప్రబంధాస్త్రయ్యంతప్రచురతరసౌరభ్యజటిలాః
ప్రథంతే యత్ క్లప్తాః ప్రతిభటచపేటాహతికృతః || 10 ||

ప్రబంధాన్ కర్తారః ప్రతిజనపదం సంతి బహవః
త్రయీచూడాచార్యైః సహ గణనమర్హంతి న హి తే |
సమంతాజ్జ్వంభంతాం దిశి దిశి శకుంతాః కృతరవాః
ప్రకల్పంతే కిం తే సరణిమనుసర్తుం ఖగపతేః || 11 ||

ప్రసాదౌజః కాంతిప్రభృతిగుణసంకేతభవనం
ప్రగల్భం సందర్భం కవికథకసింహార్యవచసాం |
లిహానః కర్ణాభ్యాం ముహూరభిదుహానం శమరసం
కవిమ్మన్యానన్యాన్ క ఇహ బహు మన్యేత రసికః || 12 ||

కవీనాం సమ్రాజం కథకరథికానామధిపతిం
నమః కుర్మీకుర్మో నిగమమకుటీదేశికమముం |

సహస్రేణ శ్లోకైః సహృదయసుఖైరేకనిశయా
మధుశ్రీహృద్భిరోఽ మధురిపుపద త్రద్వయమసౌత్ || 13 ||

యదేతత్ శ్రీః వర్ణానవతి చతురో వా యదపరం
త్రయీశీరం ప్రాజ్ఞైస్తదుభయమవిజ్ఞేయహృదయం |
కలౌ స్ఫూర్తిం నీతం కవికథకహర్యక్షగురుణా
వినా కస్తిగ్మాంశోర్నయనయుగలోద్భాసనచణః || 14 ||

యః స్వర్గాంతరసర్గకర్మణి మహత్యేకాననః పద్మభూః
అస్త్రాచార్యకమర్కవంశపతినా ఛాత్రేణ యత్రార్పితం |
తస్యైతస్య ఘనే మునేరభిజనే తత్రావతీర్ణాత్మనే
త్రయ్యంతైకధనాయ విశ్వగురవే తస్మై పరస్మై నమః || 15 ||

యద్యత్రావజిగాహిషా యతిపతేః సిద్ధాంతదుగ్ధామబుధా-
పుద్యద్ధర్పకుదృష్టిసర్పదమనే యద్యస్తి కౌతూహలం |
జిజ్ఞాసా యది వా రహస్యకృతిషు ప్రజ్ఞాః కురుధ్వం తదా
త్రయ్యంతార్యపదారవిందయుగళీపర్యంతలగ్నం మనః || 16 ||

శ్రీమాః వేదశిరోగురుః ప్రదిశతు శ్రేయాంసి భూయాంసి మే
యస్య శ్రీపతిభక్తిన్తనకలారంగైస్తరంగైర్గిరాం |
వాదాయోధనవీరవారణఘటాసంహారసింహారవైః
అస్త్రా నిత్యగిరాం జ్వరా భవసరిద్విస్తారనిస్తారకైః || 17 ||

దద్యాందద్య కుదృష్టిసర్పగురుడస్త్రయ్యంతవిద్యాగురుః
శ్రీమాః వేంకటనాథదేశికమణిః శ్రేయాంసి భూయాంసి మే |
సాంద్రాజ్ఞానమలీమసం మమ చలం లీలాలసం మానసం
నిర్వేనేక్తి యదీయసూక్తిదివిషద్ గంగాతరంగావలీ || 18 ||

గ్రథ్నంతు ప్రథితా బహూని కవయో గద్యాని పద్యాని వా
 శ్రోత్రేషు శ్రుతిమౌలిదేశికగురో వరంతి హరం సతాం |
 భూయాంసి వ్రతతీతతిః ప్రతిదినం పుష్పాణి నిష్పాదయ-
 త్వామోదాభ్యుదయం తథాపి తనుతే జాతీవ నాతీవ నః || 19 ||

త్రయ్యంతార్యవిబంధనాని కతిచిత్ కవ్యంతరవ్యాహృతైః
 సామ్యేన ప్రతియంతు మందమతయః కిం తావతా హీయతే |
 క్రీడత్కర్కటకీటకోటినిబిడాద్వేశంతకీలాలతో
 మండూకాః కలయంతి కిం న్వతిశయం వైకుంఠపాదోదకే || 20 ||

జాత్యంధాః పదబంధవర్తమను హతాద్ ద్విత్రాక్షరాధ్ధారిణో
 నిర్మాత్రా నిగమాంచలార్యకవినా నిత్యం ప్రబంధాయుతం |
 స్పర్ధాం కేచన వర్ధయంతి యది తర్హ్వద్యాపి ఖద్యోతకః
 కామం తిగ్గురుచా కచాకచిరుచిం కస్మాదిహోపేక్షతే || 21 ||

షట్సప్తాని నిబంధాని బహుభిః సంపాద్య సంవత్సరైః
 దృప్తా యే కవయోఽత్ర తేఽపి సుజనైః స్తోత్రస్య పాత్రీకృతాః |
 నిర్యత్నం తు నిబంధరత్నశతకం నిర్మాయ ధర్మాయ యో
 నిర్దర్షో నిగమాంతదేశికమణిర్న స్తౌ తి కస్తం బుధః || 22 ||

ఆచామీకరభూధరేంద్రశిఖరాదాచాపి లంకాపురాత్
 ఆచార్యానఖిలాః ప్రణమ్య శుభయా యాచామి వాచాఽనయా |
 తత్తాదృక్కవితాసు తర్కసరణౌ తంత్రే తథాంతే శ్రుతేః
 దృష్టః కిం సదృశాగమాంతగురుణా తథ్యం శపే కథ్యతాం || 23 ||

కుమతిహృదయతాపీ కోఽపి వేదాంతసూరిః
 దురితరుచిపిశాచీం దూరముచ్చాటయేన్నః |
 శ్రుతిమధురమహాధ్వన్యన్మిషద్గౌరవం యం
 విదురుచితమభిజ్ఞా విష్ణుఘంటావతారం || 24 ||

పరమతదురహంతాప్రాప్తశాస్త్రార్తిహంతా
 వికసితగుణభూమా వేదచూడార్యనామా |
 విహరతు హృది కశ్చిద్ విశ్వమానోః విపశ్చిద్
 విదితసకలమంత్రః సర్వతంత్రస్వతంత్రః || 25 ||

ప్రకటితనిజపక్షప్రక్రియోదర్కతర్క-
 ప్రతిభటమకుటాలీశాణసంఘర్షణం |
 శరణవరణవిద్యావిశ్రమోద్యానభూమేః
 చరణయుగముపాసే చారు వేదాంతసూరేః || 26 ||

దురితమలినమాద్యద్దుష్టమాతంగభంగాత్
 ఇహ నిజపదభాజాం దత్తముక్తానుషంగః |
 అధికవనవిహారీ కేసరీ కశ్చిదుచ్చైః
 శ్రుతియుగపరిపూర్తిం సౌతి గంభీరశబ్దైః || 27 ||

వితరతు నిజమాధ్వీసారసారస్వతం మే
 విమతఫణినరేంద్రో వేంకటేశః కవీంద్రః |
 సమజని నిరవద్యైః సుందరైర్యస్య పద్యైః
 గలితకవనవిద్యా చండిమా డిండిమాఖ్యైః || 28 ||

జనయతి నిజశబ్దైర్జిహ్మాగానాం ప్రకంపం
 సముపగతసదధ్వా వేంకటేశః కవిర్యః |
 అధిగతనిగమాంతం తం హరేః సన్నిధానాత్
 అమృతముపనయంతం జానతే వైనేతేయం || 29 ||

ద్రమిడనిగమశాఖాద్రష్టురుచ్చైర్మహర్షేః
 చరణకమలసేవాచాతురీలబ్ధభూమా |
 శ్రితజనసురశాఖీ శ్రేయసే భూయసే నః
 కవికథకమృగేంద్రః కల్పతేఽనల్పతేజాః || 30 ||

ప్రతిభటవాదికూటపరిపాటనకేలిపటుః

ఘటయతు వేంకటేశకవిరాడభిరామపదం।

యతిపతిపాదయోగశుచిరత్ర యదుక్తి నదీ

విషయనిషద్వరవ్యక్తికరం హారతే భజతాం॥ 31 ॥

మలయగుహావిహారిమరుదర్భకవిభ్రమణ-

ప్రణమితమాధవీప్రవిలసన్మధువేపథుకృత్।

రుజమధునా ధునాతు మధునాశనపాదయుగీ-

సరసిజవాసితా శ్రుతిశిరోగురుసూక్తిర్ఘరీ॥ 32 ॥

అకృతకభారతీశిఖరదేశికదివ్యవచః

పరిచయచాతురీపరిపచేళిమశేముషికాః।

చిరమురగేశవైరితురగే నిహితాత్మభరా

విదధతి దుర్మతి ప్రబలజిహ్మగమర్మభిదాం॥ 33 ॥

స్థిరం కిమపి వైభవం దిశతి యా ముకుందప్రియా

తదీయమపి వైభవం త్రిజగతి ప్రతిష్ఠాపయన్।

త్రయీమకుటదేశికస్త్రుటితవైరివాచాటకో

దదాతి భువి సంపదం తదపి నిర్వ్యదాసం పదం॥ 34 ॥

నటన్మృడజటాచ్ఛటాలురదమర్త్యలోకాపగా-

తరంగమదభంగదా స్త్రిజగదామయచ్ఛేదినీః।

సుధా ఇవ బుధాదృతాః సురభిదుగ్ధసంస్పర్ధినీః

అనుశ్రవశిరోగురోరనుదినం ధయేయం గిరః॥ 35 ॥

శ్రుతిమకుటగురూక్తిమౌక్తికాని

శ్రుతిపుటయోర్దధతాం సతాం పురస్తాత్।

వయమపి కవయః స్మ ఇత్యతోఽనేయ

వదితుమహో న సభాసు కిం త్రపంతే॥ 36 ॥

వేదాంతరంగచరవిశ్వజనభ్రుకంప-
 పాదాంతరంగనిగమాంతగురూక్తిధారాం।
 వేదాంతరంజనకలాకుశలా విగాహ్య
 వాదాంతరం జహతి నో భువి వావదూకాః ॥ 37 ॥

ఆచార్యవర్యమవిపల్లవముల్లసంతం
 శాఖాశతాకలనపాలితసద్ద్విజేంద్రం।
 ఉచ్చైరనంతగురునందనముద్యతార్తి-
 రామోదినం కమపి కల్పకమాశ్రయేఽహం ॥ 38 ॥

రసనే నిపుణం భుజంగభంగే
 వినతానందనముత్తమం ద్విజానాం।
 పరమాగమమౌలిదేశికం తం
 స్తుహి వైకుంఠగతిప్రదస్వపక్షం ॥ 39 ॥

కృతభారతిగౌరవప్రతిష్ఠం
 కృతినం లక్ష్మణదర్శనైకనిష్ఠాం।
 పరయా తు కుదృష్టిభంగశక్త్యా
 నిగమాంతార్యమవైమి రామచంద్రం ॥ 40 ॥

త్రయీమపి ద్రావిడసంస్కృతా త్మనా
 ద్వయీం దశాం ప్రాప్తవతీం ప్రపంచయన్ ॥
 ద్వయైకనిష్ఠశ్చతురాకృతీః కృతిం
 కరోత్యసంఖ్యాం కవివాదికేసరీ ॥ 41 ॥

అర్వంతమాస్యే తముపాస్య దేవం
 గర్వంతమోజం కుదృశాం ప్రశాంతం।
 కుర్వంతమేనం గురుమంతరేణ
 గుర్వంతరం కోఽత్ర గుణీ వృణీతే ॥ 42 ॥

ధరణిరమణే భిక్షాకే వా ధనేషు తృణేషు వా
 నిజగుణమతౌ నిందాయాం వాఽబలాసు శిలాసు వా |
 సమదృశమిమం సత్తో వైద్రేకప్రసన్నధియం హరి-
 ప్రపదనధనం త్రయ్యంతార్యం భజే మమ దైవతం || 43 ||

విహరణగృహం విద్యాదేవ్యా విరక్తిసరోజినీ-
 వికసనరవిర్జైత్రస్థానం వివేకమహీభుజః |
 శమదమగుణప్రాణత్రాణం దయాభ్యుదయాలయం
 రచయతు ముదం వేదాంతార్యో రహస్యకలానిధిః || 44 ||

ప్రథితగరిమప్రాచీనోక్తిప్రవర్తనవర్తనీ-
 ప్రకటనపటుశ్రీభాష్యార్థప్రకాశనదీపికా |
 విహితదురితచ్ఛేదా వేదాంతదేశికభారతీ
 నవమరసదా నైషా కేషాం స్వదేత హృదే సతాం || 45 ||

వాసుదేవకథనప్రియాఽ దయా-
 వాసదేశహృదయాన్నయాశ్రయాఽ |
 కౌశికాన్వయ భువస్త్రయ్యాశిరో-
 దేశికాఽ వయముపాశ్రయామహే || 46 ||

స్వప్రకాశపరిభాసితాఖిలం
 తత్సువర్ణవరగోత్రసంభవం |
 వేదమౌలిగురురత్నమద్భుతం
 శ్లాఘతే భువి న కః పరీక్షకః || 47 ||

భద్రా భద్రాక్షరాఢ్యా శమితవిమతదుర్ధీరవా ధీరవాచాం
 ధారా ధారాయమాణా గిర ఇహ హి సతాం స్వాదిమావాదిమాన్యా |
 కల్యా కల్యాణదానే శ్రుతిశిఖరగురోరాగతా రాగతాపైః
 సాకం సా కల్మషాణాం గణమపనయతా త్ కారణాకారణానాం || 48 ||

న్యంచద్వైరించివాంచి ప్రకటమృడమతప్రక్రియాన్యక్రియాణి
 త్రుట్యద్భాట్టోక్తికాని ద్రుతకృతగురువార్ధోరణీవారణాని |
 మ్లూయాఽ మాయామతాని ప్రతిహతసుగతవ్యాహతవ్యాహృతాని
 త్రయ్యంతారోయదితాని స్ఫుటనిగమమతస్థాపనానైపుణాని || 49 ||

అస్తా దుస్తార్కికోక్తిః సృతిరతికృశతాభాగతా సౌగతానాం
 శైవీ సా వీతపుష్టిః సరణిరుపనమత్తానవా జైనవాదాః |
 అధ్వా మధ్వాదిసృష్టో విగలతి కుదృశాం చుక్షుభే పక్షభేదైః
 నిస్తంద్రే దేశికేంద్రే జయతి యతిపతిప్రా డవాగభిచంద్రే || 50 ||

అహం కుంజరపుంజభంజనసృణిః జ్ఞానాన్నిదివ్యారణిః
 సత్త్వస్థైరభినందనీయసరణిః సర్వజ్ఞచూడామణిః |
 అంతర్ధ్వాంతనితాంతకృంతనరవిర్దిప్తాన్ని కల్పచఛవిః
 దుర్వాదివ్రజగర్వపర్వతపవిః శ్రీవేంకటేశః కవిః || 51 ||

మోదాయ వేదాంతగురుః స భూయాత్
 అధ్యాత్మవిద్యామనఘాం గృహీతుం |
 గురుం త్రివంశోద్వహామత్రివంశో
 ద్వహం చ రామానుజమాశ్రయద్యః || 52 ||

ఆ సేతోర్విశ్వజీవాతోరా చ గౌరీగురోర్గిరేః
 ఇంద్రే కవిజనాఽహంతాహంతా వేదాంతదేశికః || 53 ||

శ్రీతా తాధ్వరిసో దరీతనుభువః శ్రీశ్రీనివాసేష్టినో
 జాతః శ్రీరఘునాథదీక్షితకవిర్జాగర్తి యః కీర్తిమాఽ |
 ఆత్రేయస్య సుతః స తస్య సుమతేరామ్నాయచూడాగురుం
 పద్వైరస్తు త వేంకటాధ్వరికవిః పంచాశతా మంజుభిః || 54 ||

వేదాంతార్యస్తవముషసి యే విద్వదానందహేతుం
 పాపర్యంతే పటుధియ ఇమం పావనానామమీషాం |

రాజీవాక్షో వసతి హృదయే తద్గృహా గేహభాగే
తద్భూపలీ వదననలినే తత్కలంబస్తు దూరే || 55 ||

|| ఇతి ఆచార్యపంచాశత్ స్తోత్రం సంపూర్ణం ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంత గురవే నమః ||